

TẬP ĐỌC
PHONG CẢNH ĐỀN HÙNG

I – MỤC ĐÍCH, YÊU CẦU

1. Đọc lưu loát, diễn cảm toàn bài ; giọng đọc trang trọng, tha thiết.
2. Hiểu ý chính của bài : Ca ngợi vẻ đẹp tráng lệ của đền Hùng và vùng đất Tổ, đồng thời bày tỏ niềm thành kính thiêng liêng của mỗi con người đối với tổ tiên.

II – ĐỒ DÙNG DẠY – HỌC

Tranh minh hoạ chủ điểm, minh hoạ bài đọc trong SGK ; thêm tranh, ảnh về đền Hùng (nếu có).

III – CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY – HỌC

A – KIỂM TRA BÀI CŨ

HS đọc bài *Hộp thư mật*, trả lời câu hỏi về bài đọc.

B – DẠY BÀI MỚI

1. Giới thiệu bài

– GV giới thiệu chủ điểm mới *Nhớ nguồn* với các bài học cung cấp cho HS những hiểu biết về cội nguồn và truyền thống quý báu của dân tộc, của cách mạng.

– Giới thiệu bài *Phong cảnh đền Hùng* – bài văn miêu tả cảnh đẹp đền Hùng, nơi thờ các vị vua có công dựng nên đất nước Việt Nam.

2. Hướng dẫn HS luyện đọc và tìm hiểu bài

a) Luyện đọc

– Một hoặc hai HS khá, giỏi (tiếp nối nhau) đọc bài văn.

– HS quan sát tranh minh hoạ phong cảnh đền Hùng trong SGK. Giới thiệu thêm tranh (ảnh) về đền Hùng (nếu có).

– Từng tốp 3 HS tiếp nối nhau đọc 3 đoạn của bài (2 – 3 lượt, xem mỗi lần xuống dòng là 1 đoạn). GV kết hợp hướng dẫn HS đọc đúng các từ ngữ khó hoặc dễ lẫn (VD : *chót vót, dập dờn, uy nghiêm, vòi vọi, sừng sững, Ngã Ba Hạc,...*) ; hiểu nghĩa những từ ngữ được chú giải sau bài (*đền Hùng, Nam quốc sơn hà, bức hoành phi, Ngã Ba Hạc, ngọc phả, đất Tổ, chi...*).

– HS luyện đọc theo cặp.

– Một, hai HS đọc lại cả bài.

– GV đọc diễn cảm toàn bài : nhịp điệu khoan thai, giọng trang trọng, tha thiết ; nhấn mạnh những từ ngữ miêu tả vẻ đẹp uy nghiêm của đền Hùng, vẻ hùng vĩ của cảnh vật thiên nhiên vùng đất Tổ và niềm thành kính tha thiết đối với đất Tổ, với tổ tiên.

b) Tìm hiểu bài

* *Gợi ý trả lời các câu hỏi phụ và câu hỏi trong SGK :*

– *Bài văn viết về cảnh vật gì, ở nơi nào ?* (Bài văn tả cảnh đền Hùng, cảnh thiên nhiên vùng núi Nghĩa Lĩnh, huyện Lâm Thao, tỉnh Phú Thọ, nơi thờ các vua Hùng, tổ tiên chung của dân tộc Việt Nam.)

– *Hãy kể những điều em biết về các vua Hùng.* (Các vua Hùng là những người đầu tiên lập nước Văn Lang, đóng đô ở thành Phong Châu vùng Phú Thọ, cách ngày nay vài nghìn năm.)

GV bổ sung : Theo truyền thuyết, Lạc Long Quân phong cho người con trai trưởng làm vua nước Văn Lang, xưng là Hùng Vương, đóng đô ở thành Phong Châu (từ Ngã Ba Hạc về tới các vùng đất quanh núi Nghĩa Lĩnh có thành phố Việt Trì và một phần đất thuộc các huyện Lâm Thao, Phú Ninh, tỉnh Phú Thọ ngày nay). Hùng Vương truyền được 18 đời.

– *Tìm những từ ngữ miêu tả cảnh đẹp của thiên nhiên nơi đền Hùng.* (Có những khóm hải đường đâm bông rực đỏ, những cánh bướm dập dờn bay lượn ; bên phải là đỉnh Ba Vì vòi vọi, bên trái là dãy Tam Đảo như bức tường xanh sừng sững, xa xa là núi Sóc Sơn, trước mặt là Ngã Ba Hạc, những cây đại, cây thông già, giếng Ngọc trong xanh,...) GV nói thêm : Những từ ngữ đó cho thấy cảnh thiên nhiên nơi đền Hùng thật tráng lệ, hùng vĩ.

– *Bài văn đã gợi cho em nhớ đến một số truyền thuyết về sự nghiệp dựng nước và giữ nước của dân tộc. Hãy kể tên các truyền thuyết đó.* (Cảnh núi Ba Vì cao vòi vọi gợi nhớ truyền thuyết *Sơn Tinh, Thủy Tinh* – một truyền thuyết về sự nghiệp dựng nước. / Núi Sóc Sơn gợi nhớ truyền thuyết *Thánh Gióng* – một truyền thuyết chống giặc ngoại xâm. / Hình ảnh mốc đá thể gợi nhớ truyền thuyết về *An Dương Vương* – một truyền thuyết về sự nghiệp dựng nước và giữ nước.)

GV có thể kể ngắn gọn cho HS biết thêm một số truyền thuyết khác :

- Đền Hạ gợi nhớ đến truyền thuyết *Sự tích trăm trứng*. Theo truyền thuyết, đây là nơi Lạc Long Quân đã đưa Âu Cơ từ động Lăng Xương (huyện Thanh Thủy) về. Âu Cơ đã sinh ra một cái bọc trăm trứng nở thành 100 người con.

- Ngã Ba Hạc cũng gợi nhớ truyền thuyết *Sơn Tinh – Thủy Tinh*. Theo tương truyền, vua Hùng cho dựng lầu kén rể ở nơi đây. Hai chàng Sơn Tinh và Thủy Tinh tranh tài, Sơn Tinh thắng cuộc.

Lưu ý GV : Ngã Ba Hạc là nơi sông Lô chảy vào sông Hồng, nhưng tác giả nói đây là nơi gặp gỡ giữa ba dòng sông vì cách Ngã Ba Hạc 4km, sông Đà hoà nước vào sông Hồng tại ngã ba Hồng Đà.

- Đền Trung là nơi thờ Tổ Hùng Vương. Tương truyền, vua Hùng Vương thứ 6 muốn chọn người kế vị đã cho gọi 24 người con trai về núi Nghĩa Lĩnh, mở cuộc thi tìm lễ vật dâng cúng tổ tiên. Tại đây Lang Liêu đã thắng cuộc. Bởi thế, đền Trung gợi nhớ truyền thuyết *Sự tích bánh chưng, bánh giầy*...

GV bình luận : Mỗi ngọn núi, con suối, dòng sông, mái đền ở vùng đất Tổ đều gợi nhớ về những ngày xa xưa, về cội nguồn dân tộc.

– *Em hiểu câu ca dao sau như thế nào ?*

*"Dù ai đi ngược về xuôi
Nhớ ngày giỗ Tổ mùng mười tháng ba."*

(HS phát biểu. VD : Câu ca dao ngợi ca một truyền thống tốt đẹp của người dân Việt Nam : thủy chung, luôn luôn nhớ về cội nguồn dân tộc. / Nhắc nhở, khuyên răn mọi người : Dù đi bất cứ đâu, làm bất cứ việc gì cũng không được quên ngày giỗ Tổ, không được quên cội nguồn.)

GV bổ sung : Theo truyền thuyết, vua Hùng Vương thứ 6 đã "hoá thân" bên gốc cây kim giao trên đỉnh núi Nghĩa Lĩnh vào ngày 10 tháng 3 âm lịch. Từ đấy người Việt đã lấy ngày *mùng mười tháng ba* làm ngày giỗ Tổ. Câu ca dao trên còn có nội dung khuyên răn, nhắc nhở mọi người dân Việt hướng về cội nguồn, đoàn kết cùng nhau chia ngọt sẻ bùi trong chiến tranh cũng như trong hoà bình.

c) *Đọc diễn cảm*

- Ba HS tiếp nối nhau đọc diễn cảm bài văn dưới sự hướng dẫn của GV.
- Cả lớp luyện đọc diễn cảm một đoạn văn tiêu biểu. Có thể chọn đoạn sau :

*Lăng của các vua Hùng **kê bên** đến Thượng, **ẩn** trong rừng cây xanh xanh. Đứng ở đây, nhìn ra xa, phong cảnh **thật là đẹp**. Bên phải / là đỉnh Ba Vì **vòi vọi**, nơi Mị Nương – con gái vua Hùng Vương thứ 18 – theo Sơn Tinh về **trần giũ** núi cao. Dãy Tam Đảo như bức tường xanh / **sừng sững** chắn ngang bên trái / **đờ lầy** mây trời **cuốn cuộn**. Phía xa xa là núi Sóc Sơn, nơi **in dấu chân** ngựa sắt Phù Đổng, người có công giúp Hùng Vương **đánh thắng** giặc Ân xâm lược. Trước mặt / là Ngã Ba Hạc, nơi **gặp gỡ** giữa ba dòng sông lớn / tháng năm **mải miết** đắp bồi phù sa cho đồng bằng **xanh mát**.*

3. Củng cố, dặn dò

- HS nhắc lại ý nghĩa của bài văn.
- GV nhận xét tiết học. Dặn HS nếu có điều kiện hãy cùng cha mẹ đến thăm đền Hùng.